a2zpapers.com

Roll No. : .... Total No. Of Pages : 04 Total No. Of questions : 11
Subject Code : HVPE101 Time : 3Hrs. Total Marks : 60
Papers ID : A1105 Branch : B. Arch/BSC-MLS/B.Tech/BSC-HMCT/B.Com/ BCA/BBA

(SEM.2) EXAMINATION 2012-13
(Note : Please fill the subject code & paper ID on OMR)

ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਰਸ
मानव मूल्य और व्यवसायिक नैतिक शिक्षा में एक आधारभूत पाठ्यक्रम
A Foundation Course in Human Values and Professional Ethics

Note: This question paper contains three sections. SECTION-A contains Objective type questions. SECTION-B contains short answer type questions and SECTION-C contains descriptive answer type questions.

ਭਾਗ-ੳ भाग अ- Section A 10x1

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ 10 ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ:
इस भाग में *10* वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं | सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है |
*This section contains **10 objective type** questions. Attempt all questions.*

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 (ੳ) ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ: प्रश्न-1 अ रिक्त स्थान भरें: **Q1.a. Fill up the blanks:**

a. ਸਮਝ,............ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ, ਇਹ ਤਿੰਨ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹਨ ਜੋ ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
समझ .... और सुविधा .ये तीन आधारभूत आवश्यकतायें हैं जो मानव की चाहनाओं की पूर्ति करती हैं |
Right understanding, ... and physical facilities are the three basic requirements to fulfil the human aspirations.

b. ਮੈਂ ਹੀ ਕਰਤਾ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਅਤੇ.........ਹਾਂ।
मैं ही कर्ता ,दृष्टा और ...... हूँ |
The Self is the doer, seer and ......

c. .... ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਤਾ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ।
...........ही दूसरे में श्रेष्ठता की स्वीकृति का भाव है |
...........is the feeling of acceptance of excellence in the other.

d. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ........... ਵਿਚ ਸੰਪਰਿਕਤ ਹੈ।
प्रकृति .... में संपृक्त है |
Nature is submerged in ....

e. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਇਕ............ ਵਿਹਾਰ ਹੈ।
भ्रष्टाचार एक .... अभ्यास है |
Corruption is an .... practice.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 (ਅ) ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ: प्रश्न 1.ब सही/गलत भरे | Q1.b. Write True/ False:

a. ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ, ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
सहज स्वीकृति मानव के साथ बदलती रहती है |
Natural acceptance varies from person to person.

a2zpapers.com
www.a2zpapers.com
We provide GNDU question papers, PTU question papers, PU question papers, LPU question papers, GNA university

a2zpapers.com

b. ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਹਨ।
शरीर की आवश्यकतायें निरंतर हैं।
The needs of the Body are continuous.

c. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਸਿਖਾਉਣ ਉੱਪਰ ਹੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
शिक्षा में केवल उत्पादन की (तकनीकें) विधियाँ सिखाने पर ही ध्यान होना चाहिए।
Education should only focus on inculcation of productive skills.

d. ਪਸ਼ੂ(ਜਾਨਵਰ) ਕੇਵਲ ਸਰੀਰ ਹੈ, ਇਹ ਚੇਤੰਨ ਇਕਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।
जानवर में केवल शरीर है , कोई चैतन्य इकाई नहीं।
An animal has only the Body and no conscious entity.

e. ਸਰਬਾਂਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ।
समग्र व्यवस्था के अर्थ में उत्पादन तंत्र , प्रकृति के लिए पूरक हैं।
Holistic production systems are eco-friendly.

ਭਾਗ-ਅ भाग -ब Section B 5x4

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ:
इस भाग मे पांच प्रश्न हैं |सभी प्रश्नों का उत्तर देना अनिवार्य है
There *are FIVE questions in this section. Attempt All questions.*

Q2. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
समझाइए कि किसी भी व्यावसायिक संस्था में मूल्य शिक्षा की क्या आवश्यकता है।
Explain the need for inputs in human values in any professional organization.

Q3. ਮੈਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ। ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
मैं और शरीर को तीन तरीकों से भिन्न बताएं | अपने उत्तर को कम से कम एक उदाहरण से समझाएं
Differentiate between the Self and the Body in any three respects. Support your answer with at least one example.

Q4. ਮਾਨਵ-ਮਾਨਵ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਗੌਰਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸਦਾ ਮਾਨਵੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
मानव- मानव सम्बन्ध में गौरव के अर्थ को समझाएं | इसका सम्बन्ध में क्या महत्व है ?
Explain the meaning of glory in human relationship. How is it important in relationship?

Q5. ਪ੍ਰਾਣ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਕੀ ਸੁਭਾਅ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਮੱਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
प्राण अवस्था का क्या स्वभाव है ? इस समझ से हमारी आहार की आदतों को निर्धारित करने में क्या मदद मिलती है ?
What is the natural characteristic of plant order? How does this understanding help determine our food habits?

Q6. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਵੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
किसी व्यक्ति की व्यावसायिक नैतिकता को कैसे मूल्यांकित करेंगे ? संक्षेप में समझायें।
How will you evaluate the competence in professional ethics of any individual? Explain briefly.

a2zpapers.com
www.a2zpapers.com
We provide GNDU question papers, PTU question papers, PU question papers, LPU question papers, GNA university

a2zpapers.com

ਭਾਗ –ੲ ਭਾਗ - स Section C 5x6

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

नोट | इस भाग में पांच प्रश्न हैं : सभी प्रश्न अनिवार्य है |

*There are **FIVE** questions in this section. Attempt **ALL** questions.*

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7.ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 7. किसी एक भाग का उत्तर दें Q7. Attempt any **one** part:

a. ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁਢਲੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
मानव की दो आधारभूत चाहनायें क्या हैं ? परिभाषित करें और समझाएं |
What are the two basic aspirations of any human being? Define and explain.

b. ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਵੈ-ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। ਸਾਡੀਆਂ ਪੂਰਵ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ।
समझाएं कि किस तरह से स्व-निरीक्षण की प्रक्रिया मानवीय मूल्य को समझने में सहायक है |
हमारी मान्यताएं किस तरह से इस प्रक्रिया में अवरोध पैदा करती हैं ? एक उदहारण से समझाएं |
Explain the process of self-exploration to understand human values. How do our preconditioning hinder this process? Give one example.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8.ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 8. किसी एक भाग का उत्तर दें Q8. Attempt any **one** part:

a. ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ? ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
संयम और स्वास्थ्य को परिभाषित करें | इनमे क्या सम्बन्ध है ? संक्षेप में समझाएं कि संयम के लिए क्या कार्यक्रम हो सकते हैं |
Define *Sanyam* and *Swasthya*. How are they related? Elaborate briefly on the programs of *Sanyam*.

b. ਸਵੈ ('ਮੈਂ') ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
मैं की क्रियाओं को समझाएं | ये क्रियाएं व्यवस्था में हो इसके लिए क्या कार्यक्रम हो सकता है ?
Describe the activities of the Self. What is the program to ensure harmony in these activities?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9.ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 9. किसी एक भाग का उत्तर दें Q9. Attempt any **one** part:

a. ਮਾਨਵੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਝਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
आप मानव सम्बन्ध में न्याय से क्या समझते हैं ? इससे परिवार में झगडों से कैसे बचा जा सकता है ?
What do you understand by justice in human relationship? How can this understanding avoid family feuds?

a2zpapers.com
www.a2zpapers.com
We provide GNDU question papers, PTU question papers, PU question papers, LPU question papers, GNA university

a2zpapers.com

b. ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਡੇਰਾ ਮਾਨਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ? ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸੋ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ 'ਵਟਾਂਦਰੇ' ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?

समाज में जीते हुए मानव का 'समग्र मानव लक्ष्य' क्या है ? बारीकी से जांचें और बताएं कि इस लक्ष्य की पूर्ति में आज 'विनिमय' की क्या भूमिका है ?

Elaborate on the comprehensive human goal for a human being living in society. Critically examine the role of 'exchange' today in terms of fulfilment of this goal.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10.ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 10. किसी एक भाग का उत्तर दें Q10. Attempt any one part:

a. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਿਤਾ ਤੇ ਪਰਪਸਪਰਪੂਰਕਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਬੰਧ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਾਨਵ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?

प्रकृति की अवस्थाओं को समझना क्यों ज़रूरी है ? इनके बीच के अंतर-सम्बन्ध और सभी अवस्थाओं में परस्पर-पूरकता को समझाएं और इनके बने रहने में मानव की क्या भूमिका है ?

Why is it necessary to understand the orders of nature? Explain the interconnectedness and mutual fulfilment in all the orders, and role of human being in sustaining it.

b. ਧਾਰਣਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

धारणा का क्या अर्थ है ? प्रकृति में चारों अवस्थाओं की धारणा को समझाएं।

What do you mean by innateness? Explain the innateness of the four orders in nature.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11.ਕਿਸੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿਉ: प्रश्न 11 किसी एक भाग का उत्तर दें. Q11. Attempt any one part:

a. ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਕ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ-ਮੁਖੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਓਗੇ? ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜ ਤਰੀਕੇ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

आपके पास उत्पादन की कार्यशाला है। इस पाठ्यक्रम से गुजरने के बाद आप उस उत्पादन कार्यशाला को पर्यावरण के अनुकूल कैसे बनायेंगे। इसको करने के कोई पांच तरीकों को लिखें।

You own a manufacturing unit. After going through this course, you want to make your unit eco-friendly. Give any five ways in which you can do it.

b. ਅਜੋਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ, ਜੋ ਅਨੈਤਿਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

आजकल के प्रबंधन कार्यों में ऐसे तीन प्रकार के अभ्यास बताइए जो अनैतिक हैं, परंतु बहुत प्रचलित हैं। कुछ तरीके सुझाइए जिनसे इस तरह के अभ्यास को टिकाऊ ढंग से संस्थाओं से दूर किया जा सके।

Name any three practices in management today that are unethical but still quite prevalent. Suggest few measures to remove such practices from the organizations in a sustainable way.

a2zpapers.com
www.a2zpapers.com
We provide GNDU question papers, PTU question papers, PU question papers, LPU question papers, GNA university